

BM ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG
HATÓSÁGI FŐIGAZGATÓ-HELYETTESI SZERVEZET

ELLENŐRZÉSI TERV

a BM OKF területi szervei részére a 2019. évi veszélyes üzemekkel
kapcsolatos iparbiztonsági hatósági ellenőrzési feladatok végrehajtására

1. Bevezető

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (továbbiakban: Kat.) IV. fejezet hatálya alá kerülő és a meglévő veszélyes üzemek esetében *a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet* (továbbiakban: R.) rendelkezései alapján kell az azonosítási, hatósági felügyeleti tevékenységet ellátni.

Az R. 16/A. §-ban foglaltaknak megfelelően a hatóság központi szerve a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó üzemek vonatkozásában éves ellenőrzési tervet készít. A tervben szerepeltetni szükséges a terv területi hatályát, a releváns biztonsági kérdések általános értékelését, a hatósági ellenőrzés alá vont veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek és a dominóhatásban érintettek körét, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek és üzemzavarok kivizsgálása érdekében lefolytatott, a társhatóságokkal közösen végzett, valamint az időszakos hatósági ellenőrzések elveit és módszereit.

2. A terv hatálya alá tartozó veszélyes üzemek és a hatósági ellenőrzés célja

Az R. 14. §-a és az R. 39. § (2) bekezdése alapján a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve (továbbiakban: iparbiztonsági hatóság) köteles végrehajtani az illetékességi területén található veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzését, valamint csővezetékes szállításban érintett üzemek esetében a veszélyes tevékenységet engedélyező hatóság által megkeresésben meghatározott létesítmények időszakos hatósági ellenőrzését.

Az ellenőrzési terv hatálya kiterjed az alsó és felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemekre, valamint a küszöbérték alatti üzemekre.

A hatósági ellenőrzés célja annak vizsgálata, hogy az üzemeltető - a katasztrófavédelmi engedélyezési eljárásban elfogadott biztonsági dokumentációban foglaltakkal összhangban - a veszélyes tevékenységével kapcsolatban a súlyos balesetek megelőzése, következményeinek csökkentése érdekében megfelelő intézkedéseket tett, továbbá rendelkezik az intézkedések végrehajtásához szükséges védelmi erőkkel és eszközökkel, megfelelő anyagi-technikai feltételekkel, valamint hatékony szervezési-irányítási renddel. Az ellenőrzés célja, hogy a hatóság képviselője meggyőződjön a biztonsági jelentésben, a biztonsági elemzésben és a súlyos káresemény elhárítási tervben foglalt információk és a valós üzemeltetési körülmények egyezéséről.

3. A veszélyes üzemekkel kapcsolatos hatósági ellenőrzések típusai, elvei, módszerei

Az előző pontban ismertetettek alapján az iparbiztonsági hatóság a következő alfejezetekben részletezett ellenőrzéseket hajtja végre a veszélyes anyagot gyártó, felhasználó, tároló telephelyek, valamint a már a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó veszélyes üzemek esetében.

Az ellenőrzésről *az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény* (továbbiakban: Ákr.) előírásai alapján az ügyfelet – ha az az eredményességet nem veszélyeztet – előzetesen értesíteni kell.

3.1 Veszélyes üzemek felderítése, azonosítása

Az R. alapján az iparbiztonsági hatóság felderíti azon veszélyes anyagot gyártó, felhasználó, tároló telephelyeket, amelyek a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozhatnak.

- Főbb hatósági feladatok:
- veszélyes anyagokkal foglalkozó telephelyek felderítése;
 - üzemazonosítási eljárás megindítása;
 - üzemazonosítási adatlapok vizsgálata;
 - helyszíni szemle lefolytatása;
 - adatlapok vizsgálatához kiegészítő információk bekérése;
 - hatósági döntés a telephely Kat. IV. fejezet alá tartozásáról

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv az általa hivatalból üzemazonosításra kötelezett telephelyek esetében az üzemazonosítási eljárást az R. és a hatóság honlapján közzétett üzemazonosítási útmutató alapján (<http://www.katasztrofavedelem.hu/letoltes/seveso/utmutato-a-veszelyes-tevenyseg-azonositasahoz.pdf>), valamint a terv 1. számú melléklete szerint folytatja le.

3.2. Időszakos hatósági ellenőrzések

Az R. 14. §-a értelmében

- a felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket évente,
- az alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket legalább háromévente egyszer

a biztonsági irányítási rendszerre vagy az irányítási rendszerre, azon belül az üzemeltető által hozott intézkedésekre, jelentésekre és egyéb nyomon követési dokumentumokra is kiterjedően ellenőrzi az iparbiztonsági hatóság.

Az R. 39. § (2) bekezdése szerint az iparbiztonsági hatóság a küszöbérték alatti üzemeket legalább háromévente egyszer az irányítási rendszerre is kiterjedően ellenőrzi.

Az időszakos hatósági ellenőrzések szempontjait a jelen terv 2. számú melléklete tartalmazza.

Az időszakos hatósági ellenőrzések során a jelen terv 4. pontjában bemutatott értékelés során az alábbi szempontokra kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az iparbiztonsági hatóság által elfogadott biztonsági dokumentációban foglaltaktól eltérő veszélyes anyag felhasználás és tárolás ellenőrzése, beleértve az új technológiai egységek megjelenését, illetve az üzemben belüli elhelyezkedés változását is;
- a veszélyes üzemekben folyamatok, tevékenységek, események naplózására rendszeresített dokumentációk, informatikai alkalmazások (pl.: műszaknapló, gépnapló, gépkönyv, tartálynapló, üzemnapló, monitoring rendszerek riasztási naplója, automatizált folyamatirányító rendszerek hibnaplója, stb.) ellenőrzése.

Az időszakos hatósági ellenőrzések lefolytatása során vizsgálni szükséges a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésében, elhárításában szerepet játszó tűzvédelmi előírások (pl.: tárolási és együtt tárolási szabályok, készenlétben tartott eszközök, beépített tűzvédelmi berendezések működőképessége, tűztávolságon belüli tárolás előírásai, stb.) betartását is.

A veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzési időpontjának kiválasztásánál szükséges figyelembe venni a veszélyes üzem tevékenységének típusát, mivel ez befolyásolhatja a veszélyes anyagok egyidejűleg jelen lévő mennyiségét a telephelyen (például szezonális tárolás esete).

Az ellenőrzéseket a következőkben foglaltak szerint célszerű ütemezni:

műtrágyák gyártásával, tárolásával, felhasználásával foglalkozó veszélyes üzemek	február, november
növényvédő szerek gyártásával, tárolásával, felhasználásával foglalkozó veszélyes üzemek	március-április
klórgáz felhasználású víztisztító technológiát alkalmazó, valamint szabadidős tevékenységet kínáló (például vízművek, fürdők, uszodák) veszélyes üzemek	április
ammóniás hűtőrendszerrel rendelkező veszélyes üzemek	május-június
gázipari tevékenységet, petrokémiai tevékenységet, fűtő, tüzelőanyag tárolást végző veszélyes üzemek	szeptember-október
robbanóanyag, lőszer, pirotechnikai termékek gyártásával tárolásával foglalkozó veszélyes üzemek	november

A fentiekben nem említett veszélyes tevékenységek esetében az időszakos hatósági ellenőrzést az év januárjától novemberéig szükséges végrehajtani.

3.3. Iparbiztonsági komplex és eseti supervisorri ellenőrzések

A Kat. 32. § (4)-(8) bekezdései szerint a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó üzemekre vonatkozóan az iparbiztonsági hatóság koordinálja az ágazati hatósági feladatokat ellátó szervezetek (a továbbiakban: társhatóságok) hatósági ellenőrzéseit, ennek keretében a társhatóságok részére közös hatósági ellenőrzések lefolytatására vonatkozó javaslatot tesz, együttes ellenőrzéseket szervez.

Az eseti supervisorri ellenőrzési formánál nem szükséges valamennyi, a telephely vonatkozásában hatáskörrel és illetékességgel rendelkező társhatóság részvétele, kizárólag az ellenőrzés által érintett terület vizsgálatára, ellenőrzésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkező társhatóságokat szükséges felkérni. Minden összehangolt ellenőrzés esetén az egyes hatóságok hatáskörük szerint végzik az ellenőrzést, melyről saját hatáskörükben jegyzőkönyvet vesznek fel.

Az iparbiztonsági hatóság a veszélyes üzemek szakterülethez kapcsolódó komplex vagy katasztrófavédelmi supervisorri ellenőrzéseket az alábbi esetekben tarthat:

- lakossági, társhatósági, egyéb bejelentések kapcsán,
- gazdálkodó szervezetek üzemazonosítási eljárása során,
- veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzése során,
- veszélyes üzemekben bekövetkezett káresemény(ek) miatt.

3.4. Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek és üzemzavarok kivizsgálása

Az R. 14. § (3) bekezdése értelmében az iparbiztonsági hatóság a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset, vagy veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavar körülményeinek kivizsgálása érdekében a tudomásszerzést követően haladéktalanul, de legfeljebb 3 napon belül hatósági ellenőrzést tart. A súlyos balesetek, üzemzavarok hatósági kivizsgálásánál a jelen terv 3. számú mellékletében található szempontokat kell figyelembe venni.

4. A releváns biztonsági kérdések általános értékelése

A 2019. évi időszakos hatósági ellenőrzések során az alábbiakban részletezett szempontokra kell kiemelt figyelmet fordítani a súlyos balesetek előfordulásának gátlását célzó, eredményes hatósági ellenőrzések lefolytatása érdekében.

4.1. A biztonsági dokumentációban foglaltaktól eltérő veszélyes anyag felhasználás és tárolás ellenőrzése

A veszélyes üzemek 2018. évi ellenőrzése, illetve a bekövetkezett veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavarok vizsgálata során az iparbiztonsági hatóságok jelentős számban tártak fel a biztonsági dokumentációban foglaltaktól eltérő veszélyes anyag felhasználással és tárolással összefüggő hiányosságokat.

A Kat. 25. § (1) bekezdése értelmében veszélyes tevékenység kizárólag az iparbiztonsági hatóság katasztrófavédelmi engedélyével végezhető, illetve veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményre is csak a hivatásos katasztrófavédelmi szerv katasztrófavédelmi engedélye alapján adható építési engedély.

A Kat. 27. § (3) és (4) bekezdései rendelkeznek arról, hogy az üzemeltető köteles felülvizsgálati eljárást kezdeményezni az iparbiztonsági hatóságnál többek között a már működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítmény, küszöbérték alatti üzem, tárolóberendezés, technológiai eljárás, vagy a védekezés belső (létesítményi) rendszerének a biztonságra hátrányosan kiható jelentős változtatása esetén. Ha a felülvizsgálati eljárásban a biztonsági elemzés, biztonsági jelentés vagy a súlyos káresemény elhárítási terv módosítása szükséges, akkor annak az iparbiztonsági hatóság általi elfogadásáig a megváltoztatott veszélyes tevékenység nem kezdhető meg, nem folytatható.

Az R. 11. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a biztonsági dokumentációt többek között abban az esetben kell soron kívül felülvizsgálni, ha a veszélyes üzemben olyan változás történt, amelynek a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset kockázatát növelő vagy a védelmi rendszert érintő hatása van.

A közelmúltban hazánkban bekövetkezett veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavarok több esetben az iparbiztonsági hatóság engedélye és tudta nélkül telepített új veszélyes technológiákat érintettek, illetve az üzemzavarokban résztvevő veszélyes anyagok a hatóság által elfogadott biztonsági dokumentációban bemutatottaktól eltérő helyen és körülmények között fordultak elő.

Az elmúlt időszakban országosan számos esetben került feltárássra jogszabálysértés biztonsági dokumentáció soron kívüli felülvizsgálatával, illetve engedély nélkül végzett engedélyköteles tevékenység folytatásával kapcsolatban, mely a már meglévő és katasztrófavédelmi engedéllyel rendelkező veszélyes üzemek üzemi, technológiai állapotában, illetve az üzemekben jelen lévő veszélyes anyagok tárolási rendjében, felhasználási körülményeiben bekövetkezett változást érintette.

Fentiekre tekintettel 2019. évben az időszakos hatósági ellenőrzések során vizsgálni szükséges, hogy a katasztrófavédelmi engedély alapját képző biztonsági dokumentációkban (biztonsági jelentés, biztonsági elemzés, súlyos káresemény elhárítási terv) foglaltakhoz képest tapasztalható-e olyan eltérés, amely csak felülvizsgálati, vagy engedélyezési eljárást követően valósulhatott volna meg. Ilyen jellegű eltérések lehetnek többek között:

- új, veszélyes anyagok tárolására, felhasználására, előállítására szolgáló tárolóedények, technológiai berendezések telepítése;
- új, veszélyes anyagok tárolására, felhasználására, előállítására szolgáló épületek, épületrészek építése;
- az üzemeltetés szempontjából új, veszélyes anyagok tárolására, felhasználására, előállítására szolgáló épületek, épületrészek bérlete, birtokbavétele;
- veszélyes anyagok jelenlétére figyelembevett helyszín, időszak változása (pl.: új nyílttéri IBC tároló, feltöltött tartálykocsik éjszakai parkoltatása, új ammóniás hűtőköri nyomvonal, stb.)
- a biztonsági dokumentációban nem veszélyes anyag tárolására, feldolgozására, gyártására szolgáló tartályban, épületben, létesítményben veszélyes anyag tárolása, feldolgozása, gyártása.

4.2. A folyamatok, tevékenységek, események, naplózásra rendszeresített dokumentációk, informatikai alkalmazások ellenőrzése

Az elmúlt években számos esetben került katasztrófavédelmi bírság kiszabásra veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavar, súlyos baleset azonnali bejelentésének elmulasztása, illetve az üzemzavarról, súlyos balesetről szóló adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása miatt, több esetben csak az érintett üzemeltetőktől független forrásból (pl.: környező lakosság bejelentése) jutott el az esemény bekövetkezésének híre az iparbiztonsági hatósághoz.

Az R. 14. §-a értelmében az időszakos hatósági ellenőrzés egy részletes, átfogó felülvizsgálat, amely során a hatóság a veszélyes üzem üzemeltetőjét a (biztonsági) irányítási rendszerre, azon belül az üzemeltető által hozott intézkedésekre, jelentésekre és egyéb nyomon követési dokumentumokra is kiterjedően ellenőrzi.

A helyszíni ellenőrzés keretében ennek a részletes, átfogó felülvizsgálatnak eszköze többek között az üzemeltetők által vezetett, üzemi folyamatok, tevékenységek, események, naplózásra rendszeresített dokumentációk, informatikai alkalmazások ellenőrzése is.

Az ellenőrzések során elsősorban az alábbiak áttekintése lehet indokolt:

- műszaknapló;
- gépnapló;
- gépkönyv;
- tartálynapló;
- üzemnapló;
- monitoring rendszerek riasztási naplója;
- automatizált folyamatirányító rendszerek hibnaplója.

Fentiek tanulmányozása az ellenőri állomány rálátását eredményezheti a veszélyes üzemi dolgozók napi szintű feladatellátására; a belső szabályozók, technológiai folyamat leírások következetes végrehajtottságára; az üzemi biztonsági kultúra és a (B)IR-ben meghatározott biztonsági politika megvalósulására; a biztonság szempontjából kritikus berendezések megfelelő karbantartására; illetve a bekövetkezett nem várt események, kvázi balesetek, üzemzavarok vonatkozásában az események körülményeire, a kapcsolatos üzemben belüli jelentési rendre, az esetlegesen szükséges hatósági jelentések teljesülésére, valamint az üzemeltetői kivizsgálás állapotára.

5. Külső dominóhatások vizsgálata

A veszélyes üzem biztonsági jelentésében, biztonsági elemzésében bemutatott dominóhatások ismeretében szükséges végrehajtani a kiválasztott veszélyes üzem időszakos hatásági ellenőrzését.

Az ellenőrzéseken a lehetséges külső dominóhatásokat az alábbiak szerint fel kell mérni:

- hőszugárzás (tócsatüzek, tartálytüzek, fáklyatüzek, szilárd anyagok égése, BLEVE – forrásban lévő folyadékok táguló gőzrobbanása, robbanások),
- túlnyomás (robbanások),
- repeszhatás (robbanások),
- az esetleges más fizikai, kémiai hatás és annak mértéke, mely dominóhatást eredményezhet (például fagyás, állandó felügyelet kiesését okozó mérgezés stb.).

6. A terv végrehajtása

Az iparbiztonsági hatóság az adott hónapra készített ellenőrzési ütemtervben végrehajtja az illetékességi területén található Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó üzemek ellenőrzésének tervezését a vonatkozó jogi és belső szabályozók alapján.

1. számú melléklet**Az üzemazonosítási szemle alapelvei**

1. A hatósági eljárás kapcsán a helyszíni szemléről, az Ákr. előírása szerinti jegyzőkönyv készül.
2. Az üzemazonosítási szemle során különös figyelemmel kell lenni az alábbiakra:
 - a) a benyújtott üzemazonosítási adatlapokon feltüntetettek valóságtartalmának vizsgálata,
 - b) a várhatóan küszöbérték alatti üzem esetében a B/2 adatlap valóságtartalmának vizsgálata, tekintettel az alábbiakra:
 - i. cseppfolyós gáz jelenléte, beleértve a fűtés céljából telepített PB tartályok jelenlétét,
 - ii. az R. 1. melléklet 1. táblázat H1 (Akut toxicitás 1. kategória minden expozíciós útvonal), H2 (Akut toxicitás 2. kategória minden expozíciós útvonal, 3. kategória belélegzéses expozíció), H3 (célszervi toxicitás (STOT) egyszeri expozíció 1. kategória), valamint a P1.a és P1.b robbanóanyagok veszélyességi osztályba tartozó veszélyes anyagok jelenléte,
 - iii. nyomás alatti (legalább 300 kPa túlnyomás), veszélyes anyagot tartalmazó technológiai berendezések jelenléte,
 - iv. a szemle során fel kell mérni, hogy az üzem határától milyen messze található lakóövezet, üdülőövezet, közintézmények, tömegtartózkodásra szolgáló építmények, munkahelyek, más egyéb üzemek, irodaházak, veszélyes anyaggal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem,
 - v. a jegyzőkönyvben rögzíteni kell az üzem saját munkavállalóinak és az üzem területén rendszeresen vagy állandóan tartózkodó munkavállalók számát.
 - c) a telephely teljes területének vizsgálata (a veszélyes anyagok jelenlétének felderítése),
 - d) technológiai egységekben és az azokat összekötő csővezetékekben lévő anyagmennyiség felmérése,
 - e) az üzem területén a töltő-lefejtő állásokon, várakozó helyeken, iparvágányokon tartózkodó tartálykocsik, vagonok, uszályok egyidejű maximum kapacitásának felmérése,
 - f) külön figyelmet kell fordítani azon tárolóedények vizsgálatára, amelyeket több különböző veszélyes anyag/keverék tárolására is használnak
 - g) jogszabálysértések felismerése és a jegyzőkönyvben való rögzítése (más hatóságok hatáskörébe tartozóakat is),
 - h) amennyiben az üzemeltető élt a 2 %-os szabály adta lehetőséggel meg kell vizsgálni a szabály alkalmazási feltételeinek fennállását,

3. A helyszíni szemle jegyzőkönyv mellékleteként – lehet elektronikus formában is - csatolni szükséges:

- a) a veszélyes anyagok kimutatását a szemle napjára vonatkozóan, valamint 3-4 szűrőpróba szerűen kiválasztott időpontra visszamenőlegesen, melyekre az összegzést a későbbiekben szintén el kell végezni. Lehetőség szerint az adott ipari ágazatra jellemző termelési maximum megjelenésének időszakában célszerű a vizsgálatot végrehajtani. (Műtrágyáknál, növényvédő szereknél a téli-tavaszi időszak, pirotechnikai termékeknél augusztus 20., valamint december 31. előtti időszakok.),
- b) amennyiben kiegészítő információt előzetesen nem kért a vizsgáló szerv, a szemle alkalmával a tárolási engedélyeket, veszélyes hulladékok égetéssel történő ártalmatlanításával foglalkozó létesítmények esetében azok engedélyeit,
- c) a telephelyen fellelhető veszélyes anyagok biztonsági adatlapjait, amennyiben az segíti az üzem azonosítását (például benzin, gázolaj, cseppfolyós oxigén, stb. adatlapját nem szükséges csatolni),
- d) veszélyes hulladékok esetében a hulladékok veszélyességének eldöntése céljából Sz. jegyet vagy a környezetvédelmi hatóságnak benyújtott adatszolgáltatást, negyedéves jelentést (a hulladékok HP mondatainak meghatározása céljából, amennyiben azok H mondattal nem rendelkeznek),
- e) a telephelyről méretarányos, tájolással ellátott térképet (különösen ha nem egyértelmű az üzem határa).

Az időszakos hatósági ellenőrzés szempontjai

1. Az ellenőrzés megkezdésekor az üzemeltetőt tájékoztatni kell jogairól és kötelezettségeiről, az ellenőrzés során lehetőséget kell adni a nyilatkozattételre. Az ellenőrzés során az ellenőrzést lefolytató személy megtekintheti a helyszínt, a szemletárgyat, tanulmányozhatja az iratokat és más dokumentumokat, műszeres vizsgálatokat végezhet, beléphet az ellenőrzött személy vagy szerv minden olyan helyiségébe, amely a hatósági ellenőrzés eredményes ellátásához szükséges, megfigyelheti a munkafolyamatokat, az ügyféltől és képviselőitől felvilágosítást kérhet, egyéb bizonyítást folytathat le (például tanút hallgathat meg, szakértőt rendelhet ki).
2. Ügyelni kell arra, hogy az ellenőrzés az ügyfél munkáját, foglalkozásbeli tevékenységét ne akadályozza.
3. Életveszély elhárítása, a közbiztonság védelme érdekében a hatóság jogosult azonnali intézkedéseket is megtenni.
4. Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek esetében az időszakos hatósági ellenőrzést az adott üzemre elkészített ellenőrző vizsgálati program alapján kell végrehajtani.
5. A bejárás során meg kell tekinteni a súlyos baleseti eseménysorokat kiváltó tevékenységeket és technológiákat, valamint a veszélyes anyagok tárolását, felhasználását szolgáló technológiai elemeket.
6. A veszélyes anyagok nyilvántartása teljességének, naprakészségének ellenőrzése (veszélyes anyagok leltára, különös tekintettel a technológiában lévő anyagokra) az R. 13. § (6) – (7) bekezdése alapján.
7. Technológiai rendszer és annak biztonságos működtetésével kapcsolatos műszaki rendszerek/berendezések, valamint a biztonságos működtetéshez kapcsolódó kezelési utasítások, munkautasítások ellenőrzése.
8. Felkészítés ellenőrzéséhez a vizsgált időszakra vonatkozó oktatási dokumentumok (oktatási tematikák, oktatási terv, belső védelmi terv ellenőrzése) vizsgálata.
9. Veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavarok, súlyos balesetek vizsgálata, amennyiben a vizsgált időszakban ilyen történt.
10. Dominóhatással (külső, illetve belső dominóhatás) kapcsolatos információk valóságtartalmának ellenőrzése.
11. Védőeszközök, védekezésbe bevonható műszaki biztonsági berendezések meglétének és időszakos karbantartásának ellenőrzése. A veszélyes technológiai berendezések karbantartási rendszerének működtetésének ellenőrzése.
12. Veszélyes hulladékok keletkezésének körülményei, veszélyes hulladékok tárolása, elszállításának paraméterei.
13. Az esetleges fejlesztések (megtörtént, tervezett) áttekintése.
14. Az ellenőrzési jegyzőkönyv mellékleteként (lehet elektronikus formában is) csatolni szükséges:
 - a) a veszélyes anyagok naprakész nyilvántartását a szemle napjára vonatkozóan, valamint 1-2 szűrőpróbaszerűen kiválasztott időpontra visszamenőlegesen.

- b) veszélyes hulladékok esetében a hulladékok veszélyességének eldöntése céljából Sz. jegyet, vagy a környezetvédelmi hatóságnak benyújtott adatszolgáltatást, negyedéves jelentést (a hulladékok HP mondatainak meghatározása céljából, amennyiben H mondattal nem rendelkezik).
15. Az üzemeltető által benyújtott biztonsági dokumentációban foglalt adatok és állítások ellenőrzésekor az engedélyezési és felügyeleti tevékenység keretében a következőket kell elvégezni:
- a) információgyűjtés a rendszerek működéséről, az irányítási eljárásokról,
 - b) a rendszerek működésére vonatkozó dokumentáció áttekintése, illetve e rendszerek megfelelőségének és teljességének megítélése,
 - c) a fizikai körülmények és rendszerek szemrevételezése a jogszabályoknak való megfelelés vizsgálatához, valamint az intézkedések hatékonyságának ellenőrzése.
16. A benyújtott biztonsági dokumentációban szereplő adatok és állítások ellenőrzésekor különösen figyelmet kell fordítani a biztonságot nagymértékben befolyásoló rendszerek és rendszerelemek leírására.
17. Ellenőrzéskor a veszélyazonosítás és a kockázatelemzési eredmények helytállóságát is meg kell vizsgálni.
18. A biztonsági dokumentáció készítésekor nyert tapasztalatok és az alkalmazott elemzési módszerek értékes információkat szolgáltathatnak a súlyos balesetek megelőzéséhez illetve a következmények mérsékléséhez, ezért az ellenőrzés során interjú keretében célszerű erre a témakörre is kitérni.
19. Vizsgálni kell, hogy a hatóság által katasztrófavédelmi engedélyben elfogadott biztonsági dokumentációkban bemutatott állapot fenn áll-e, az üzem a hatóság engedélye nélkül nem kezdett-e technológiai fejlesztésbe, bővítésbe.

3. számú melléklet**Veszélyes üzemben bekövetkezett káresemények hatósági kivizsgálásának alapelvei**

1. Az esemény kivizsgálása miatt elrendelt helyszíni szemléről, hatósági ellenőrzésről az Ákr. előírása szerinti jegyzőkönyv készül.
2. A szemle/ellenőrzés során az esemény helyszínét, a baleseti hatásokkal érintett hatásterületet minden esetben meg kell tekinteni, ahol az esemény körülményeinek felderítésében segítséget nyújtó fényképeket kell készíteni.
3. A kivizsgálás során az üzem belső védelmi tervében/súlyos káresemény elhárítási tervében leírtakat össze kell vetni az esemény kezelésével kapcsolatosan végrehajtott intézkedésekkel (erők, eszközök rendelkezésre állása; az érintett személyek, a beavatkozó állomány felkészültsége; az egyes védekezési mozzanatok időszükségletei);
4. A szemle/ellenőrzés során jegyzőkönyvben rögzíteni kell az esemény minősítéséhez szükséges minden információt:
 - a) a kialakult tűznek, vagy robbanásnak a veszélyes anyaggal kapcsolatos érintettségét,
 - b) a kikerült veszélyes anyag mennyiségét és halmazállapotát,
 - c) a kikerült veszélyes anyag tulajdonságát (például mérgező, rákkeltő, oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes és a veszélyességi kategóriája),
 - d) amennyiben veszélyes létesítményt le kellett állítani az esemény kapcsán, akkor a létesítmény megnevezését, leállításának körülményeit,
 - e) az emberi életben és anyagi javakban, illetve a természeti elemekben (talaj, víz) okozott kár.
5. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell továbbá:
 - a) ha az üzemeltető a veszélyes anyagokkal kapcsolatos esemény felszámolására vonatkozó védekezési, elhárítási és helyreállító intézkedéseket elmulasztotta,
 - b) az esemény keletkezésének időpontját és bejelentésének idejét, a bejelentő nevét, valamint a bejelentést fogadó szerv megnevezését,
 - c) az üzemeltetőnek, szemtanúknak, hatósági tanúknak, illetve a társhatóságok képviselőinek nyilatkozatát az esemény bekövetkezésének okairól és körülményeiről.
6. Az esemény értékeléséhez szükséges mértékben a jegyzőkönyvben rögzíteni kell:
 - a) az eseményben érintett veszélyes létesítmény, üzemi technológia vagy berendezés kialakítását, működését, technológiai paramétereit (hőmérséklet, nyomás, stb.) és karbantartottságát,
 - b) az esemény feltételezett kiindulási helyzetét és az esemény kialakulásának folyamatát, az esemény kezelése során tett üzemeltetői intézkedéseket,
 - c) az eseményt feltételezhetően előidéző okokat, az esemény kialakulását befolyásoló tényezőket, az eseményben érintett veszélyes anyagok fizikai és kémiai jellemzőit,
 - d) az esemény következményeinek és hatásainak (személyi sérülés/halál, anyagi kár, környezetszennyezés, belső, vagy külső dominóhatás, stb.) részletes leírását,
 - e) a normál üzemviteltől való eltérés, illetve esetlegesen az arra való visszaállás tényét, befolyásoló körülményeit,

- f) az esemény üzemeltetői kivizsgálásának tervezett/becsült befejezését/lezárását;
 - g) az üzemeltető további intézkedéseinek leírását az érintett berendezés(ek), létesítmény(ek) vonatkozásában, illetve az érintett veszélyes anyag(ok) kezelésével kapcsolatosan (melyre a részletes kivizsgálás eredménye befolyással bír),
 - h) a beavatkozó állomány/létesítményi tűzoltóság káresemény elhárításával kapcsolatosan végzett tevékenységét és annak tapasztalatait.
7. Az esemény kivizsgálása során tapasztalt, más hatóság hatáskörét érintő hiányosságokat a jegyzőkönyvben rögzíteni kell, illetve amennyiben supervisor ellenőrzés lefolytatása szükséges, az illetékes társhatóság képviselőjét is be kell vonni.
8. Az esemény kivizsgálása közben tapasztalt súlyos hiányosságok esetében, a további balesetveszély elhárítása érdekében a helyszínen tartózkodó kiadmányozásra jogosult személy, veszélyes üzemek, létesítmények esetében a Kat. 35. § paragrafusában foglaltak szerint a veszélyes tevékenység végzését azonnali hatállyal megtilthatja, felfüggesztését elrendelheti, a veszélyes anyagokat elszállíttathatja, a veszélyes üzem területére történő belépést megtilthatja, a helyiségeket lezárhatja.